

UNITÁRIUS ÉRTESESÍTŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4.
Telefon: Aut. 174—24
A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára egy évre 4 P.
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **IVÁN LÁSZLÓ**

Sz. 529—1931.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség **Kebli Tanács** 1931 december 7-én (hétfő) d. u. 5 órakor a tanácsteremben

évnegyedi rendes ülést tart,

melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1931 november 20.

Dr. Kozma Jenő s. k.
gondnok.

Józan Miklós s. k.
lelkész-elnök.

Tárgysorozat :

1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetik 3 tag.
3. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 4. Püspöki látogatás jegyzőkönyve. 5. Költségvetés az 1932-ik évre. 6. Gróf Batthyány Ilona-féle örökcalapítvány beindítása. 7. Hit- és nevelésügyi bizottság jelentése. 8. Gazdasági bizottság jelentése. 9. Műszaki bizottság jelentése. 10. Időközben érkező ügyek. 11. Indítványok (írásban előre).

NB.! a) Hit- és Nevelésügyi Bizottság : 1931 nov. 30. d. u. 5 órakor
b) Gazdasági Bizottság : 1931 dec. 2. d. u. 5 ..
c) Gondnoki értekezlet : 1931 dec. 3. d. u. 6 ..

A fontos tárgyakra való tekintettel mindenütt pontos megjelenést kérünk, hogy előkészíthessük az ügyeket az **1931. december 20-án (vasárnap) déli 12 órakor tartandó költségvetési közgyűlésre.**

Az inségakcióról.

Mindennemű segély kizárólag az illetékes ker. Előljáróság útján történhetik csupán.

Mindennemű segélyhez jutásnak első feltétele, hogy a segélyt igénylő kérjen „kérdőívet” annak az Előljáróságnak a portásától, ahol, illetve amelyik kerületben lakik. Ha nincs jelenben bejelentett lakása, abban a kerületben, ahol előbb lakott, ha sehol sincs bejelentett lakása, az V. ker. Előljáróságtól. A „kérdőívet” *pontosan* kitöltve vissza kell vinni oda, ahonnan kapta.

A fõnt jelzett „kérdőív” kitöltése és visszaszolgáltatása feleslegessé tesz minden további, ismételt kérést bármilyen segélyezésért, mert a kérdőív tulajdonosát, ha a segélyezésre valóban rászorul, felveszi a város gondozottjai sorába s esetrõl-esetre segélyezi anélkül, hogy külön kérelmezni kellene.

A ker. Előljáróság útján kerül kiosztásra a kormányzóné Ófõmeltósága akciójának a fõváros lakosságának számarány szerinti része is, tehát külön folyamodni egyeseknek a fõntnevezett akcióhoz felesleges.

A segélyezés kiterjed :

a) gyermekekre (csecsemõk, óvodások, iskolások), akik heti pár fillérért, indokolt esetben teljesen ingyen napi felügyeletben, ebédben részesülnek ;

b) felnõttekre, kiket ebédjeggyel, pénzsegéllyel, ruhanemûvel, élelmiszercsomaggal és tüzelõanyaggal óhajtanak segélyezni a szükség- és lehetőséghez mérten ;

c) középosztálybeliekre, kiknek számára külön népkonyhákat terveznek felállítani s esetleg cipõ- és ruhasegélyben részesíteni.

Nagyobb arányú ingyenkenyérakció és melegedõ-helységek megnyitása, valamint 10 és 20 filléres, kenyérre, húsnemûre, vagy tejre beváltható szelvények kiadása is kivétel elõtt áll.

Az Unitárius Nõszövetség, bár — vagy éppen azért, mert a viszonyok nagyon nehézé váltak, gondoskodni kíván — mint más években is : a) iskolás gyermekeink számára egy kis cukornemûrõl ; b) cserkészzeink és a Brassai és Kozma Flóra Egyesület tagjai számára szeretetvendégségrõl ;

c) szegényeink részére pénz, élelmiszer és tüzelõanyagról, kinek-kinek a szükség és legfõképen a *lehetőség* szerint.

Miért mondjuk el ezzel kapcsolatosan, amit úgyis tudunk, hogy kevesen vagyunk s legnagyobb részüknek szûkõsen telik saját szûk-

ségleteikre is, mégis kérnünk kell a fönt felsorolt célokra kedves unitárius Testvéreinktől.

Kiki áldozzon nem tehetsége szerint, hanem fölül azon: jó unitárius érzületre való szív szerint.

Ha mindannyian áldozunk filléreinkből, kiknek az áldozattevés-nél együtt illik lennünk, akkor azon a nagyon szomorú és nehéz magyar karácsonyon sem maradnak támasz és vigasz nélkül szegény testvéreink.

Pénz- és természetbeni adományokat a Nőszövetség címére, a lelkészi irodára kérünk. V., Koháry-utca 4. szám.

A Nőszövetség.

Özv. Ferencz Józsefné
Gyergyai Anna

Nagy gyásza van az unitárius vallásközönségnek. Kilyéni *Ferencz Józsefné* kissolymosi *Gyergyai Anna*, boldogemlékü püspökünk özvegye, 92 éves korában visszaadta lelkét az ő Urának. Két emberöltőt befogó hosszú időn át vezetője az unitárius nőtársadalomnak. Impozáns megjelenésű, szép magyar asszony, az erdélyi urinök keresetlen nyájas modorával. Hűséges osztályosa férje-ura küzdelmeinek, éltető napfénye nagy családjának s lelkes támogatója minden magyar és unitárius ügynek. Talán utolsó képviselője annak a boldog és tragikus sorsú erdélyi embernek, aki élete javát a magyar világ delelőjén álló napjának fényében töltötte el s aztán látta annak elborulását. Koporsójának födelével egy csodás korszak záródott le Erdélyben. Az elköltözött Nagyasszony elmúlásában nemcsak őt siratjuk, hanem a régi szép világot is, amelynek mosolyát, boldog emlékeit magával vitte. Legyen álma csendes, pihenése édes!

Keresztelés, esketés, temetés egy nappal előbb bejelentendő a hivatalos órák alatt a lelkészi irodában, V., Koháry-utca 4.

HIVATALOS ÓRÁK : 1. Lelkészi iroda — hétköznapokon délelőtt 10—1, délután 4—5. Vasárnap délután 12—1.

2. Egyházközségi iroda — hétköznapokon délelőtt 9—1, délután 3—5. Vasárnap délelőtt 10—1.

3. Pénztári órák — hétköznapokon délelőtt 9—1. Vasárnap délelőtt 9—1.

Az egyházközség könyvtára, V., Koháry-utca 4., I. em., nyitva van: vasárnap 12—1, kedd délután 5—7 és csütörtök délután 5—7 órák alatt.

A Nőszövetség értekezlete havonként a második csütörtöki napon délután 5 órakor van, IX., Rákos-utca 3. sz. alatt.

A Leányegyesület összejövetelét a hónap 2. és 4. vasárnapján délután fél 4 órakor tartja, V., Koháry-utca 4. sz. alatt a tanácsteremben.

Szeretettel kérjük olvasóinkat, ha hátralékosok az **Értesítőért**, szíveskedjenek ez év folyamán azt rendezni; ha lakást változtatnak, levélben vagy telefon útján a kiadóhivatallal közölni.

Az ínségakció kapcsán Budapest, I—X. kerületében lakó híveinknek névsorát beadtuk a Közjótékonyági ügyosztálynak, remélve, hogy híveink az onnan nyerendő felhívás folytán szívesen vállalkoznak a mai nehéz időkben *a népjóléti megbízott* emberbaráti szerepére.

Ezúton is kérem híveinket, szíveskedjenek a már megindult fővárosi akcióhoz idejükhöz mértén csatlakozni, hogy általuk közben esetleg unitárius szegények is kapjanak anyagi támogatást és lelki megnyugtatót a szerető szívek melegén keresztül.

Budapest, 1931 november 20.

Szíves üdvözlettel
Józan Miklós.

Ádámosy Gábor kövendi unitárius lelkipásztor, egyházi tanácsos életének 53., szolgálatának 30. évében november 20-án hosszú szenvedés után elhunyt. Nyugodjék csendesen!

Haldokló iskola. Az erdélyi r. katolikus Státus a napokban tartott ülésén székelyudvarhelyi főgimnáziumának megszüntetését mondta ki. A legmagyarabb erdélyi vármegyében ilyenformán csak egy magyar középiskola marad. A székelykeresztúri unitárius főgimnázium.

Beszédes számok. A dunamelléki református egyházkerület lélekszáma 10 év alatt 20 ezerrel szaporodott. Áttérés útján a kerület 3120, *reverzálisak révén 3395 lelket nyert.*

Az ifjúságért. Nőszövetségünk néhány tagja hetenként három ízben meleg vacsorát ad a Missziói Házban lakó és nélkülöző egyetemi hallgatóknak. Felhívjuk testvéreink szíves figyelmét erre az akcióra. Kérjük azokat, akik segíteni hajlandók, ha vacsorát nem is vállalnak, vagy nem vállalhatnak, adományaikat küldjék be a Nőszövetséghez, V., Koháry-u. 4. Megjegyezzük, hogy vacsorát csak azok kapnak, akiknek még nincs állásuk vagy fizetésük.

Charles F. D. Belden és Roland W. Boyden. Két világhírű nagy embert szólított el a halál Amerikában az élők sorából. Azt, hogy ki volt Charles F. D. Belden az egész angol-szász világban mindenki tudja. Könyvtár-igazgató Bostonban, nagy hírű tudós, ki ráütötte lelkének pecsétjét az új kor szellemi életére s hallhatatlanságot szerzett magának azok lelkében, akik elvont tudományokkal foglalkoznak. Roland W. Boyden neve már közöttünk is ismeretesebb. Ausztria pénzügyeinek ellenőre, Wilson elnök politikájának nagy csalódottja, Hoover elnök politikai fegyverbarátja, a hágai döntőbíróóság igazlelkű bírója s a háborús jóvátételi bizottság tagja Amerika részéről. Ebben a minőségében emelte fel legelsőnek kemény szavát a győzők erőszakos politikája ellen, akik a legyőzöttek ártatlan millióit gazdaságilag is rab-szolgaságra akarják juttatni. Alapító tagja volt a Vallási és Nemzeti Kisebbségek Védelmére Alakult New Yorki Ligának, mely a kisebbségi kérdést világpolitikai kérdéssé tette. A Beverley-i unitárius egyház-köztség presbitere volt s a halál egy vasárnapi istentisztelet alkalmával ősi családi padjából szólította el. Áldott az igazak emléke.

Dr. Cs. G.

Istentisztelet Győrött és Gyulán. *Dávid Ferenc* halálának évfordulóján, [november hó 15-én Győrött úrvacsoraosztással egybekötött Istentisztelet volt a Kossuth-utcai hatalmas református templomban, amelyet a győri és vidéki unitárius hívek kicsiny serege és a győri református és ágostai hívek nagy tömege teljesen megtöltött. A szertartást *Józan* püspöki vikárius úr végezte, aki apostoli szent lelkesedéssel varázsolta a hallgatóság lelki szemei elé *Dávid Ferenc* szellemalakját, s hirdette a Krisztusi szeretetet. 27 unitárius hívünk vett Úrvacsorát. Az Istentisztelet után közebed volt, amelyen a hívek igen nagy számban vettek részt.

November 22-én Gyulán volt Istentisztelet és Úrvacsoraosztás, ugyancsak a református templomban. A lelkészi szolgálatot dr. *Csiki* missiói lelkész végezte. A súlyos időkhöz méltó áldozathozatalra biztató, hatalmas lendületű beszédével mély hatást keltett a nagyszámú hallgatóság lelkében.

Mint szemlélő, végtelen jóleső érzéssel állapítottam meg, hogy a távoli szülőföldtől, e csonka országban szórványosan élő hiveink lelkében a hithűség, székely testvéri szeretet lángja fennem lobog, s az összetartás érzete nem csökken. A missiói szolgálat nagy lelki szükségletet elégít ki. A testvéri találkozás megerősít, lelki gyönyörűséget nyújt. Az elvetett mag termő talajra hullott s az ige megértő lelkekre talált.

K. B.

A Nőszövetség hírei. A november 8-án tartott templomi hangverseny jövedelme:

1. Előre eladott műsorok árából	72·30 P
2. Helyszínen eladott műsorok árából	27.— „
3. Felülfizetésekből (Hackler Arthur, Kálló Andrásné, Belováry Istvánné 1—1 P, Derzsy Júlia 2, Rédiger Károly 4 P)	9.— „
Összesen	108·30 P
Összes kiadás	32·54 „
Tiszta jövedelem	75·76 P

M. L.-né, Budapest. A cikket a templommal kapcsolatban nem közölhetjük. Az Értesítő 10 év alatt mindig a felekezeti békeséget szolgálta. Ez alapon még a nyílt támadások elől is mindig kitért. Azokat, akik nem vesznek rólunk tudomást, megszokott útjukról eltéríteni úgy se tudjuk. Jobb is talán, ha rólunk semmit se írnak, minthogy ellenségesen irjanak.

Érdeklődőnek. A presbiterium legközelebbi ülése után amúgy is sor kerül az alapítvány fölhasználási módozatainak ismertetésére. Addig szíves türelmét kérjük.

Debrecenben, a Hatvan-utcai imaházban az Istentiszteletet dec. 6-án, délelőtt 10 órakor *Józan Miklós* püspöki vikárius tartja.

Istentiszteletek sorrendje december első felében.

H o l	Melyik napon	Melyik órában	Szolgálatot végzi
A) A templomokban :			
V., Koháry-utca 4.	dec. 6.	d. e. 11	<i>Barabás István</i>
V., Koháry-utca 4.	dec. 13.	d. e. 11	<i>Józan Miklós</i>
IX., Rákos-utca 3.	dec. 6.	d. e. 10	<i>dr. Csiki Gábor</i>
IX., Rákos-utca 3.	dec. 13.	d. e. 10	<i>Ferencz József</i>
B) A körzetekben :			
VI., Gömb-u. 53, elemi isk.	dec. 13.	d. u. 1/24	<i>dr. Iván László</i>
X., MÁV északi főműhely	dec. 13.	d. u. 4	<i>dr. Csiki Gábor</i>
C) Pestkörnyéken :			
Pesterzsébet, Erzsébet-úti elemi iskolában	dec. 13.	d. u. 4	<i>Barabás István</i>
Rákospalota—Pestújhely Madách-téri el. iskolában	dec. 6.	d. u. 4	<i>Barabás István</i>
NB. Adventi napokban vasárnap délután 6. és 13-án 5 órakor Koháry- és Rákos-u. ánitat.			

Pesterzsébeti szórványunkban november 15-én az istentisztelettel kapcsolatban ünnepelték ottani híveink Dávid F. halálának évfordulóját. *Kis Mózes* ny. igazgató-presbiter atyánkfia buzgólkodása folytán felnöttek és iskolásgyermekek 105-en jöttek egybe, hogy emlékezzenek egyházalapító első püspökünkre. Budapestről is sokan jelentek meg. Az istentiszteleten örömmel hallgattuk az iskolásnövendékek énekét, akiket a fáradhatatlan *Kis Mózes* presbiter, az erzsébeti szórvány hűséges gondozója tanított be. Alkalomszerű költeményeket szavaltak *Ihász Magda* V. oszt., *Fazekas Irén* II., és *Gyarmathy Irma* IV. polg. tanulók. A P.-né *Kozma Flóra* Leányegyesület is képviseltette magát. *Supka Magda* és *Vas Ilonka* VIII. oszt. tanulók szavaltak. Mind az öt szavaló szépen, lélekkel szavalt. Köszönet érte! A közönség megértéssel fogadta és szeretettel honorálta a szereplők munkáját. A Leányegyesület énekszámait az egyik leány váratlan megbetegedése miatt elmaradtak. Köszönettel nyugtázzuk *Enyedy Róbertné* úrasszonynak, a Leányegyesület elnökének szíves fáradozásait. Az elmaradt énekszámok előadására karácsony harmadnapjára már most meghívjuk a Leányegyesület tagjait.

A Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület közgyűlése. november 17-én folyt le az Egyesület helyiségében, melyen a régi tisztikar beszámolt a múlt év munkásságáról. Dr. *Borbély* András multévi elnök távollétében vitéz dr. *Nyiredy* Géza tb. elnök vezette a közgyűlést. A régi tisztikar felmentésekor megemlékezett dr. *Borbély* hervadhatatlan érdemeiről, fáradhatatlan munkásságáról s felvetődött a volt elnöknek tiszteletbeli elnökké választása, melyet a közgyűlés nem szavazott meg. Nem szavazta meg azért, mert nem akarja elzárni annak a lehetőségét, hogy a későbbi években ismét elnökké választhassa. Jegyzőkönyvi dicséret és elismerés méltatja mind az elnök, mind az egész tisztikar multévi munkásságát.

Az új tisztikar a közgyűlés szavazása után a következőkből áll:

Elnök	<i>Kriza</i> Kálmán vegyész-mérnök.
Aelnök	<i>Borbély</i> Pál tanár.
Főtitkár	<i>Bölöny</i> Andor.
Titkár	<i>Bölöny</i> Dezső.
Jegyző	<i>Bácsi</i> Dániel.
Pénztáros	<i>Bajka</i> András.
Könyvtáros, háznagy	<i>Csiki</i> Gábor.

Az elnökség.

Martonosi Gálffy János szőlészeti és borászati főfelügyelő, az Igazgató Tanács tagja, 60 éves korában folyó évi november 25-én meghalt. Temetése november 27-én volt a farkasréti temetőben. Nyugodjék csendesen!

Felhívás a Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület régi tagjaihoz. Felkérjük az Egyesület mindama régi tagjait, kik annakidején Egyesületünkől kölcsönökben és segélyekben részesedtek, ne feledkezzenek meg a mai időben súlyosbbodott anyagi helyzetünkről. Akik segélyben részesedtek akkor s ma esetleg ők segíthetnének, segítsenek, akik pedig kölcsönökhöz jutottak, bármilyen apró tételekben, de kezdjék meg törlesztésüket. Az Egyesületnek csak ilyen régi kiadott kölcsönökben mintegy 600 pengő kintlevősége van. Nyomatékkal fejezzük ki e kérésünket, mely ha nem találna visszhangra, névszerinti felkérést vonna maga után. Az elnökség.

Könyvtári hírek.

Unitárius Könyvtárunk az Egyházközség évi dotációjából igen értékes és keresett szépirodalmi könyveket szerzett be Jókai, Mikszáth, Gárdonyi, Herczeg, Gál, Benedek stb., stb. legjelesebb íróink válogatott műveiből. Már az olvasni szerető könyvtártagoknak igényeit inkább van módjában kielégíteni. Különösen az egyetemi és főiskolai hallgató hittestvéreinket kérjük szeretettel, hogy szellemi igényeiknek gyarapítása és kielégítése céljából látogassanak el könyvtárunkba és vegyék igénybe annak értékes műveit, mert ott csak olyan válogatott munkákat találnak, amelyek egyikének tartalma sincsen ellentétben a jó erkölcsi érzéssel, sem az unitárius szellemmel. Könyvtári órák: csütörtökön 5—7-ig, vasárnap 12—1-ig (Budapest, V., Koháry-u. 4., I. em.).

Az Erdélyi Unitárius Képes Naptár már megjelent az 1932. évre. Ára 1 pengő. Kapható az Unitárius Iratmissziónál (Budapest, V., Koháry-u. 4. sz., I. em.) a könyvtári órák alatt. *A könyvtáros.*

**ALKALMI AJÁNDÉKNAK
I M A K Ö N Y V,
ÉNEKESKÖNYV**

jutányos áron beszerezhető
Unitárius Iratmisszióknál
kedden és csütörtökön d. u.
5—7-ig, vasárnap 12—1-ig
V., Koháry-u. 4., I. em.